



DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Naujieji religiniai judėjimai	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Aušra Pažėraitė	VU Filosofijos fakultetas, Filosofijos institutas, Kontinentinės filosofijos ir religijos studijų katedra, Universiteto g. 9, Vilnius
Kitas (-i):	

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
pirma		pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	rudens ir pavasario semestrai	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai:	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	150	48	102

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Įsisavinti problemų lauką, kuris siejamas su tokiu reiškiniu kaip naujieji religiniai judėjimai: apibrėžtis, socialines ir politines problemas, su kuriomis susiduria visuomenės ir judėjimai jose (nepasitikėjimas ir smurto eskalacija, teisinės problemos, prietarai ir kt.); sugebėti argumentuotai analizuoti šių judėjimų prigimtį, problemas, kurios kyla šiems judėjimams išsilaikėjusių religijų aplinkoje ir atitinkamai visuomenėms, kuriose šie judėjimai atsiranda. Užsiėmimų metu žiūrėti ir kritiškai analizuojami dokumentiniai filmai ir kitokia medžiaga. Studentai skatinami atlikti lauko tyrimus arba interviu.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- Sugebėti atskirti anti-kultininkų judėjimo propagandinį diskursą nuo mokslinio kritiškumo, apibrėžti, kas (ne) vadintina sekta, kultu, ir kaip akademiniam diskurse yra apibrėžiama tai, kas laikytina NRJ.	Paskaitos ir seminarai	Egzaminas ir diskusijos užsiėmimų metu
- Gebėti integruoti tyrimuose teorinius modelius ir religijų istorijos žinias. Tyrinėti teoriniu lygmeniu NRJ ir jų sąlyčio su kultūrine bei socialine sferomis problemas ir jas eksplikuoti kultūros bendruomenei bei visuomenei.	Paskaitos, seminarai, kritiška analizė dokumentinių filmų ir literatūros	Egzaminas ir diskusijos užsiėmimų metu, analitinis rašto darbas
- Gebėti paaikškinti NRJ vietą kultūroje, visuomenėje bei valstybėje.	Paskaitos, seminarai, kritiška analizė aktualių dokumentinių filmų ir kitų žiniasklaidos reprezentacijų	Egzaminas, diskusijos užsiėmimų metu, analitinis rašto darbas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
Naujųjų religinių judėjimų samprata. Sekta, kultas: terminų apibrėžtys ir vartojimo ribos. Kontroversiniai klausimai („smegenų plovimas“, lyderio kultas, smurtas ir masinės savižudybės ir kt.)	6		2				8	5	Savarankiškam darbui: Christopher Partridge „Alternative Spiritualities, New Religions, and the Reenchantment of the West“ // <i>The Oxford Handbook of New Religious Movements</i> , Oxford, 2004, pp. 39-67.
Smurtu ir masinėmis savižudybėmis išgarsėjusios bendruomenės, kurių priskyrimas prie NRJ diskutuotinas: apokaliptiniai (milienaristiniai) judėjimai ir religinės grupės (Dovydo Atžala, Liaudies šventykla, Ugandos „Dešimties Dievo įsakymų“ judėjimas (katalikiškas), Aum Shinrikyo).	4		2				6	10	Savarankiškam darbui: David G. Bromley „Violence and New Religious Movements“ // <i>The Oxford Handbook of New Religious Movements</i> , Oxford, 2004, pp. 143-162.
Krikščioniškos kilmės naujosios Bažnyčios (Jehovos liudytojai, Pastarųjų dienų šventųjų Bažnyčia („Mormonai“), Suvienijimo Bažnyčia („Munistai“))	4		2				6	5	Savarankiškam darbui: straipsniai iš <i>When Prophets Die</i> , State University of New York Press, 1991, pp. 59-78; 183-194.
Alternatyvūs, krypto-istoriniai žmonijos, nacionalinių darinių ir civilizacijų kilmės ir istorijos aiškinimai ir nauji religiniai bei dvasiniai judėjimai (ufologinės religijos, okultiniai ir teosofiniai mokymai)	4		2				6	4	Savarankiškam darbui: straipsniai iš <i>The Oxford Handbook of New Religious Movements</i> , Oxford, Vol. II (2016), pp. 455-516.
Naujosios religijos bei dvasiniai judėjimai, neturintys aiškių sąsajų su ankstesnėmis ir kitomis religijomis	4		2				6	4	Savarankiškam darbui: Diana G. Tumminia and R. George Kirkpatrick „The Mythic Dimensions of New Religious Movements: Function, Reality Construction, and Process“ <i>The Oxford Handbook of New Religious Movements</i> , Oxford, 2004, pp. 359-377

„Restauraciniai“ religiniai ir dvasiniai judėjimai, pretenduojantys į senųjų religijų atgaivinimą ar/ir tąsą (neo-egiptietiški, neo-keltiški, neo-baltiškai, neo-šamaniški, ir kt.)	4		2				6		Savarankiškam darbui: Tatiana Bužekova „The Shaman's Journeys between Emic and Etic: Representations of the Shaman in Neo Shamanism“ // <i>Anthropological Journal of European Cultures</i> , 2010, Vol. 19, No. 1, Thematic Focus: New Forms of Modern Religiosity in Europe (2010), pp. 116-130
Senosios religijos ir praktikos naujuose kontekstuose (budizmas, joga, vaišnavizmas, tantra, sufizmas) ir jų transformacijos (Ošo, „Vedų mokymas“)	4		2				6	10	Savarankiškam darbui: Peter N. Gregory. „Describing the Elephant: Buddhism in America“ // <i>Religion and American Culture: A Journal of Interpretation</i> , Vol. 11, No. 2 (Summer 2001), pp. 233-263; Aleknaite-Škarubskė E.; Pažeraitė A. <i>Alternatyvus religingumas sovietinėje Lietuvoje. Bendruomeniškumo formų kaita</i> , 2024, pp. 34-72.
Raganų judėjimai ir satanizmai.	4		2				6	10	Savarankiškam darbui: Siân Lee Reid and Shelley Tsivia Rabinovitch, „Witches, Wiccans, and Neo-Pagans: A Review of Current Academic Treatments of Neo-Paganism“ <i>The Oxford Handbook of New Religious Movements</i> , Oxford, 2004, pp. 514-533.
								48	Tiriamasis darbas, pasirinkus NRJ ar su NRJ susijusia problema, atlikti arba lauko tyrimus, ir jų pagrindu parašyti rašto darbą, arba, ieškant informacijos ir tyrimų, teorinį analitinį darbą.
Iš viso	32		16				48	102	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas auditorijoje seminarų metu	20%	Semestro metu	2 balai: aktyviai dalyvauja diskusijose, formuluoja problemas ir klausimus, teikia kritinių pastabų; 1 balas: dalyvauja diskusijose 0 balų: beveik nedalyvauja diskusijose
Egzaminas: testas	80%	sausis	Testą sudaro 30 atvirojo ir uždarojo tipo klausimų (skirtingo sunkumo, nuo supratimo iki vertinimo), kiekvienas įvertintas vienu tašku. Vertinama taip: 5: Puikios žinios ir gebėjimai. Vertinimo lygmuo. 45-50 teisingų atsakymų. 4: Geros žinios ir gebėjimai, gali būti neesminių klaidų. Sintezės lygmuo. 35-44 teisingi atsakymai. 3: Vidutinės žinios ir gebėjimai, yra klaidų. Analizės lygmuo. 25-34 teisingi atsakymai. 2: Žinios ir gebėjimai nesiekia vidutinių, yra (esminių) klaidų. Žinių taikymo lygmuo. 15-24 teisingi atsakymai. 1: Žinios ir gebėjimai dar tenkina minimalius reikalavimus. Daug klaidų. Žinių ir supratimo lygmuo. 5-14 teisingų atsakymų. 0: Netenkinami minimalūs reikalavimai. 0-4 teisingi atsakymai.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Peškaitis, Arūnas. Glodenis, Donatas	2000	<i>Šiuolaikinis religingumas. Naujieji judėjimai ir išraiškos formos amžių sandūroje</i>		Vilnius
Edited by James R. Lewi	2004	<i>The Oxford Handbook of New Religious Movements</i>		Oxford University Press
Edited by James R. Lewi, Inga B. Tollefsen	2016	<i>The Oxford Handbook of New Religious Movements_ Volume II</i>		Oxford University Press
Barker, Eileen	1989	<i>New religious movements: a practical introduction.</i>		London: Her Majesty's Stationery Office
Edited by David G. Bromley	2004	<i>Cults, Religion, and Violence</i>		Institute for the Study of American Religion: Cambridge University Press
Edited by	1991	<i>When Prophets Die. The Postcharismatic Fate of New</i>		State

Timothy Miller. With an Introduction by J. Gordon Melton		<i>Religious Movements</i>		University of New York Press
Tatiana Bužekova	2010	„The Shaman's Journeys between Emic and Etic: Representations of the Shaman in Neo Shamanism“ // <i>Anthropological Journal of European Cultures, Thematic Focus: New Forms of Modern Religiosity in Europe.</i>	Vol. 19, No. 1, pp. 116-130.	Berghahn Books
Peter N. Gregory	2001	„Describing the Elephant: Buddhism in America“ // <i>Religion and American Culture: A Journal of Interpretation.</i>	Summer Vol. 11, No. 2), pp. 233-263	Cambridge University Press
Eglė Aleknaitė-Škarubskė; Aušra Pažėraitė	2024	<i>Alternatyvus religingumas sovietinėje Lietuvoje. Bendruomeniškumo formų kaita</i>		Vytauto Didžiojo Universitetas: Kaunas
Papildoma literatūra				
Edited by Meldgaard, Helle and Johannes Aagaard	1997	<i>New Religious Movements in Europe</i>		Denmark: Aarhus University Press
Edited by Madeleine Cousineau	1998	<i>Religion in a Changing World. Comparative Studies in Sociology.</i>		Library of Congress Cataloging-in-Publication Data
Edited by Lynda Woodhead	2002	<i>Religions in the Moderns World. Traditions and transformations.</i>		London and New York: first published by Routledge
Edited by Glock, Charles Y., and Bellah, Robert N.	1976	<i>The New Religious Consciousness</i>		Berkeley, CA: University of California Press
Edited by Needleman, Jacob and George Baker	1981	<i>Understanding the New Religions</i>		New York: Seabury Press
Edited by Daren Kemp and James R. Lewis.	2007	<i>Handbook of New Age</i>		Brill NV, Leiden